

NVB Reactie op de Consultatie van de Algemene Leidraad Wwft en SW 1977

De Nederlandse Vereniging van Banken ("NVB") heeft met belangstelling kennis genomen van de consultatieversie van de vernieuwde Algemene Leidraad Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) en Sanctiewet (Sw) (hierna: de "Leidraad"). Wij maken graag gebruik van de mogelijkheid hierop te reageren.

De herziening van de Leidraad heeft plaatsgevonden, mede als gevolg van de wetswijziging van de Wwft van 25 juli 2018. De NVB is benieuwd wat de tijdslijnen zijn voor het definitief maken van deze Leidraad mede omdat op korte termijn (begin 2020) de Wwft opnieuw wordt aangepast.

In dat kader geeft de NVB in overweging om de aanpassingen van de herziende Wwft alvast mee te nemen in deze Leidraad. Daarmee wordt voorkomen dat de inhoud van voorliggende versie van Leidraad bij publicatie al niet meer actueel is.

In algemene zin is de NVB van mening dat het een goed document is. Wel constateren wij dat de Leidraad net niet gedetailleerd genoeg is om echt goede guidance te geven op de gebieden waar banken in de praktijk mee worstelen; hoe ver rijkt de onderzoeksverplichting, wat is de intensiteit van het onderzoek, wanneer zijn bewijsstukken nodig, en zo ja welke, etc.

Verder wordt er slechts kort aandacht besteed aan de AVG (hoofdstuk 8). Het zou behulp zijn als de Leidraad het spanningsveld tussen de Wwft en AVG adresseert en ingaat op dilemma's, zoals bijv. de bewaarplicht (o.g.v. Wwft) versus plicht om data te vernietigen (o.g.v. de AVG) en/of de plicht om data te verzamelen en intra-groep te delen (o.g.v. de Wwft) vs. het niet-mogen delen van diezelfde data (o.g.v. de AVG). Welke plicht prevaleert wanneer en hoe gaan toezichthouders hiermee om (AP vs. DNB). Praktijkvoorbeelden zouden hierbij behulpzaam zijn.

Onze verdere observaties en concrete suggesties op de concept Leidraad zijn hieronder opgenomen.

Uiteraard zijn wij graag bereid om deze schriftelijke reactie nader toe te lichten. Contactpersoon hiervoor is: Yvonne Willemsen (willemsen@nvb.nl) of tel: 020-5502832.

- Pagina 1, hoofdstuk 1 Inleiding
 - In de derde alinea wordt gerefereerd aan *'het aanwenden van gelden of voorwerpen voor terroristische doeleinden, met gebruikmaking van het financieel stelsel.'*
Voorstel: Graag een toelichting op hoe het begrip "voorwerpen" moet worden gezien in relatie tot het financieel stelsel.
- Hoofdstuk 2: Regelgevend kader
 - In de Leidraad wordt (nog) geen aandacht besteed aan recente ontwikkelingen zoals de implementatie van AMLD 5, het UBO-register, het plan van aanpak witwassen of de oprichting van TM NL. Met name de implementatie van AMLD 5 zou meegenomen moeten/kunnen worden, omdat het wetgevingsproces in dit kader al vergevorderd is.
 - In de Leidraad wordt (nog) geen aandacht besteed aan verwachte ontwikkelingen. Een toekomstvisie voor de (middel)lange termijn is zeer wenselijk voor de markt, onder meer om zo te komen tot toekomst bestendige inrichting van KYC processen.
Voorstel: Recente en toekomstige ontwikkelingen toevoegen aan de Leidraad.
- Pagina 12, par. 4.3. Audit- en compliance functie
 - In de tweede alinea wordt aangegeven dat *"het melden van ongebruikelijke transacties en het verstrekken van de benodigde informatie aan de FIU gebeurt doorgaans door personen die belast zijn met de compliancefunctie."*

Hoewel de Wwft voorschrijft dat de instelling beschikt over een onafhankelijke en effectieve compliancefunctie voor zover passend bij de aard en omvang van de instelling, brengt de huidige formulering onduidelijkheid met zich mee. Hoe moet deze bepaling gelezen worden vanuit bancair perspectief? In welke gevallen is/hoeft het niet de compliancefunctie te zijn? In die gevallen, wie is dan belast met het uitvoeren van de meldingen aan de FIU-NL?

Voorstel: De NVB stelt voor om “doorgaans” uit de zin te halen (en daarmee aan te sluiten bij de wettekst).

- Pagina 14/15, paragraaf 5.2.1 Wie is de cliënt?
 - (p. 14) In de eerste zin staat achter optie b) tussen haakjes (**vertegenwoordiging**). De NVB is van mening dat het laten uitvoeren van een transactie door een Wwft-instelling niet moet worden gezien als vertegenwoordiging, zolang de natuurlijke persoon of rechtspersoon zelf de opdracht daartoe geeft bij de Wwft-instelling. Het laten uitvoeren van een (incidentele) transactie moet gezien worden als tegenstelling tot optie a) waarbij er sprake moet zijn van een zakelijke relatie (waarvan bij het aangaan verwacht wordt dat deze enige tijd zal duren) en waar binnen de cliënt ook transacties kan laten uitvoeren.
Voorstel: “vertegenwoordiging” te verwijderen.
 - (p. 15) In de laatste alinea van deze paragraaf staat dat *‘een Wwft-instelling in voorkomend geval verplicht kan zijn om de natuurlijke persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt te identificeren en zijn identiteit te verifiëren. De instelling is hiertoe verplicht indien daar aanleiding toe bestaat, bijvoorbeeld als er sprake is van een verhoogd risico.’*
Hiermee neemt het Ministerie een ander standpunt in ten aanzien van de verificatie van de identiteit van vertegenwoordigers dan DNB.
Voorstel: Wij zien graag één gezamenlijke zienswijze.
- Pagina 15 par. 5.2.2. Trust, personenvennootschappen en andere juridische constructies
 - In de Leidraad staat dat een personenvennootschap geen rechtspersoonlijkheid bezit en deze nooit als cliënt wordt aangemerkt. Degenen die namens de personenvennootschap handelen, worden aangemerkt als cliënt.
De NVB vraagt zich af of het op basis hiervan (hetgeen tevens wordt gedeeld door DNB) nog mogelijk is om bij een VOF, waarbij de vennoten geen klant zijn maar de VOF wel, de vennoten in privé aan te merken als partij?
Voorstel: dit nader verduidelijken.
- Pagina 19, punt vi:
 - Dit is ons inziens strikt genomen niet juist: er zou moeten staan ‘verklaringen en/of **objectieve** en onafhankelijke documenten. Bijvoorbeeld: De retailklant opent een rekening en geeft aan hier salaris op te ontvangen. Banken vragen dan niet een arbeidsovereenkomst en/of loonstrook op als bewijsstukken. Een zakelijke MKB klant die aangeeft dat hij de rekening gaat gebruiken voor zijn onderneming, zal daar ook geen bewijsstukken van overleggen. In beide gevallen zal dit wel gevraagd worden in geval van twijfel.
- Pagina 20, paragraaf 5.2.6 Resultaatsverplichting cliëntenonderzoek en vastleggen gegevens.
 - Tweede bullet in het eerste vak inzake het document met persoonsidentificerend nummer. Door de opname als separate bullet lijkt de vastlegging van het identificatiedocument een aparte verplichting naast de vastlegging van de gegevens onder de eerste bullet. Dat is volgens ons niet correct.
In artikel 33 lid 2 sub a onder ten eerste staat namelijk OF een afschrift etc. Zie ook pagina 24 MvT TK 31 237, nr. 3.
Voorstel: aanpassen conform art. 33 Wwft.

- Laatste alinea, eerste zin het advies om hier een verwijzing op te nemen naar 5.2.4 waarin de uitzonderingen worden genoemd.
- Pagina 21, par. 5.2.7 Actueel houden gegevens cliëntenonderzoek

Op basis van deze alinea lijkt het Ministerie van mening te zijn dat periodiek review voor alle klanten is vereist, dus ook klanten in de risicocategorie laag. Wanneer het actualiseren van klantgegevens alleen via een periodieke review plaats kan vinden, betekent dit een enorme administratieve last. Bovendien strekt de formulering van het wetsartikel enkel tot het nemen van redelijke maatregelen om de gegevens van het cliëntenonderzoek actueel te houden. Een expliciete periodieke invulling blijkt hier niet uit. De Leidraad bevat geen indicatie van de tijdslijnen waarbinnen cliëntgegevens geactualiseerd moeten worden. Ook voorbeelden van situaties die aanleiding geven tot het actualiseren/controleren van cliëntgegevens ontbreken. (Ter vergelijking; DNB-guidance bevat wel tijdslijnen en voorbeelden). Koppeling met/verwijzing naar beleid en daarin opgenomen risicofactoren kan nuttig zijn.

Voorstel: De NVB stelt voor dit aan te passen en aan te sluiten bij de Leidraad van DNB waarin ruimte wordt geboden om via event driven reviews invulling te geven aan deze actualisatie-verplichting: *'Het is aan de instelling om haar cliëntendossiers actueel te houden. Indien een instelling enkel de event-driven herziening hanteert is het vanzelfsprekend dat de scenario's die een event-driven herziening op gang brengen aantoonbaar voldoende effectief zijn.'*

Deze aanpassing zou ook verwerkt moeten worden op p. 27 (na voetnoot 53).
- Pagina 21, par. 5.2.8.1: identificatie van de UBO
 - In de Leidraad is de zinsnede opgenomen: *'Steeds zal moeten worden beoordeeld of er ook andere personen als UBO moeten worden aangemerkt'*. Het woord *Steeds* is een woord dat een inspanningsverplichting geeft waarvan de reikwijdte potentieel onbeperkt is.

Voorstel: Dit punt nader verduidelijken; met welke frequentie en met welke diepgang moet dit onderzoek plaatsvinden? En dienen alle aandeelhouders in beeld te worden gebracht om dit te kunnen vaststellen?

Daarnaast is onduidelijk hoe dit zich verhoudt tot het aanwijzen van een pseudo-UBO indien geen UBO kan worden aangemerkt op grond van de vastgestelde criteria in het Uitvoeringsbesluit Wwft.
- Pagina 21/22/23/24, par. 5.2.8.1 Wie kwalificeert als UBO?
 - (p. 21) Onder punt i staat dat er sprake is van uiteindelijke zeggenschap als een natuurlijk persoon een bepaald percentage aandelen houdt. Echter naast stemrecht, bezit een houder van gewone aandelen ook eigendom in de betreffende onderneming. Waarom wordt er voor aandelen niet naar eigendom en zeggenschap verwezen?
 - (p. 22) Vierde rij van de tabel inzake Rechtsvorm en UBO staat bij personenvennootschappen bij het eerste streepje: *"direct of indirect houden van 25 procent"*. Dat moet zijn *meer dan 25%*.
 - Pagina 23 punt ii : "(b) om gevallen waarin twijfel bestaat of de achterhaalde personen daadwerkelijk UBO zijn." Wij zijn van mening dat als men twijfelt of de UBO de UBO is, de klant onacceptabel is en deze niet als pseudo-UBO zou moeten worden aangemerkt. Dezelfde opmerking geldt voor pagina 25, paragraaf 5.2.8.2.
 - (p. 23) kader inzake hoger leidinggevend personeel.

Voorstel: Aan de eerste bullet toevoegen dat het gaat om het statutair bestuur van die entiteit: *"Bij juridische entiteiten (d.w.z. BV's, NV's en overige rechtspersonen): natuurlijke personen die het **statutair bestuur vormen**" van die entiteit.*

Toelichting: In het geval van complexe structuren moet het duidelijk zijn dat als je bij de pseudo UBO uitkomt, dat het dan het bestuur betreft van de klant en niet van een andere entiteit in de structuur. Dat laatste is wel mogelijk maar dan op grond van feitelijke zeggenschap en dan kom je niet toe aan de pseudo UBO. Overigens zou het punt van feitelijke zeggenschap bij complexe structuren waar geen UBO is op grond van

> 25% eigendom of stemrecht verder uitgewerkt kunnen worden in deze guidance. Veelal zijn er natuurlijke personen in structuren aan te wijzen die feitelijk zeggenschap hebben (aan de touwtjes trekken) waardoor je niet toekomt aan de pseudo UBO. We verwachten hier ten aanzien van het UBO-register nog het nodige verschil van inzicht. Deze guidance biedt de gelegenheid dit verder te verduidelijken.

- (p. 24) in de tweede zin bovenaan wordt het volgende opgemerkt: *“Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om de natuurlijke personen die een UBO van die stichting administratiekantoor is.”*

Voorstel: Hier aan toevoegen dat natuurlijke personen die meer dan 25% van de certificaten houden in de betreffende BV/NV uit hoofde van (economisch) eigendom als UBO geïdentificeerd moeten worden. Daarnaast loopt de zin beter als er of uitsluitend voor enkelvoud (persoon en UBO) of meervoud (personen en UBO's) wordt gekozen.

- (p. 24) in de tweede alinea die gaat over *“andere middelen”* wordt in een voetnoot verwezen naar een aantal artikelen in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Voorstel: De NVB stelt voor om deze artikelen in het kader van UBO-identificatie/via andere middelen nader zou uitwerken in de tekst in plaats van uitsluitend te verwijzen naar het BW.

- Pagina 23, par 5.2.8.1: aanwijzen 'pseudo' UBO

- In deze paragraaf staat de volgende passage: *‘Zoals uit de tabel blijkt, kunnen in bepaalde gevallen ook de personen behorend tot het hoger leidinggevend personeel als (pseudo)-UBO's worden aangemerkt. Het gaat om gevallen waarin (a) geen persoon of personen achterhaald kunnen worden die kwalificeren als UBO op grond van bovenstaande criteria, of (b) om gevallen waarin twijfel bestaat of de achterhaalde personen daadwerkelijk UBO zijn. Dit is een restcategorie, en het moet dan wel duidelijk zijn dat alle mogelijke middelen zijn aangewend om de UBO(s) te achterhalen. Een Wwft-instelling dient dit aantoonbaar vast te leggen. Daarnaast mogen er geen gronden zijn voor verdenking van witwassen of financieren van terrorisme. Deze laatste twee eisen zijn in de anti-witwasrichtlijn opgenomen om te voorkomen dat te gemakkelijk de personen behorend tot het hoger leidinggevend personeel worden aangewezen als UBO.’*

De NVB vraagt zich af hoe moet worden omgegaan met een entiteit die bijvoorbeeld 100 aandeelhouders heeft met elk een belang van 1% en waar een verdenking bestaat van witwassen. Een verdenking van witwassen, neem bijvoorbeeld de Danske dossiers, kan snel bestaan. Hoe moet dan de UBO worden vastgesteld aangezien de pseudo-UBO ook niet toegekend mag worden?

- Pagina 24, par. 5.2.8.1: UBO bij beursgenoteerde vennootschappen

- In de Leidraad staat dat het voor beursgenoteerde vennootschappen en hun 100 procent dochtermaatschappijen niet nodig is om de UBO's te achterhalen, gezien alle wettelijke openbaarmakingsverplichtingen (informatievereisten) die gelden voor deze vennootschappen. Een Wwft-instelling hoeft volgens het Ministerie in deze gevallen geen onderzoek te verrichten naar de UBO. Dit is in lijn met het Uitvoeringsbesluit Wwft.
Voorstel: In dit kader stelt de NVB voor om een verwijzing op te nemen naar de transparantievereisten zoals die staan onder de eerste bullet in de tabel op p. 26.

- Pagina 26, par. 5.2.9 UBO-register

- De Leidraad die ter consultatie is aangeboden is gebaseerd op de Wwft 2018. In onze optiek is het dan ook opmerkelijk dat in de Leidraad al een voorschot wordt genomen op het UBO-register, terwijl die wet (evenals het gelijktijdig behandelde voorstel tot wijziging van de Wwft) nog niet is aangenomen en het UBO-register nog niet operationeel is.
- Voorstel: De NVB ziet graag meer guidance over de wijze waarop een instelling via eigen onderzoek de UBO zou moeten achterhalen. Te meer omdat DNB nu in haar Leidraad van mening is dat een (UBO) verklaring van de klant onvoldoende is.

- Pagina 26, par. 5.3 Vereenvoudigd klantonderzoek
 - In de praktijk is veel behoefte aan meer guidance over het vereenvoudigd klantonderzoek. Wat kan achterwege blijven, wat kan later worden onderzocht? De Leidraad geeft nu alleen een opsomming van de situaties waarin vereenvoudigd klantonderzoek kan worden toegepast, maar de daadwerkelijke inhoud van het vereenvoudigd klantonderzoek wordt niet uiteengezet.
- Pagina 28, par. 5.4.1 Hoger risico
 - Het gaat hier om factoren die een potentieel hoger risico kunnen vormen.
Voorstel: Om dit goed tot uitdrukking te laten stellen we voor de laatste zin van de eerste alinea als volgt aan te passen: “*Er kunnen dus meer factoren door een Wwft-instelling worden vastgesteld die kunnen wijzen op een potentieel hoger risico.*”
- Pagina 31, par. 5.4.5 PEPs
 - In de Leidraad wordt verwezen naar een lijst met prominente publieke functies (site van belastingdienst). Hierbij wordt aangegeven dat deze lijst niet limitatief is.
Voorstel: Graag zien wij nadere uitleg/guidance over welke functies nog meer kwalificeren als prominente publieke functie.
Temeer gezien het feit dat de AMLD expliciet benoemd dat lidstaten een exacte lijst aanhouden van prominente publieke functies.
- Pagina 31, par. 5.4.5.1. Wijzigingen t.o.v. derde anti-witwasrichtlijn
 - Los van het feit dat de Leidraad is geschreven aan de hand van de Wwft 2018, waarvan de herziening op dit moment in behandeling is in de Eerste Kamer, is de 5^e AMLD al geruime tijd in werking.
Voorstel: Hier ook een toelichting opnemen naar de meest recente (EU-)wetgeving.
- Pagina 32, par. 5.4.5.2 Familieleden en naaste geassocieerden van PEPs
 - In de tabel wordt als onderdeel van “naaste geassocieerden van een PEP” genoemd een persoon die met de “PEP andere nauwe zakelijke relaties heeft”.
Voorstel: We zouden graag verduidelijkt zien wat onder “andere nauwe zakelijke relaties” verstaan moet worden. Zijn dit bijvoorbeeld de andere leden van een raad van bestuur als één van deze leden PEP is?
- Pagina 32, par. 5.4.5.2, 4e bullet:
 - Naaste geassocieerden van een PEP. Zoals het nu staat omschreven betekent dit dat indien er een UBO PEP is, alle overige UBO's ook als PEP beschouwd moeten worden, en dat er dus EDD maatregelen moeten worden toegepast. De NVB is van mening dat dit niet conform de Wwft is.
- Pagina 33, par. 5.4.5.3 Inhoud van de verscherpte onderzoeksmaatregelen bij PEP's
 - In de Leidraad is opgenomen dat m.b.t. de passende risicobeheersystemen van instellingen verwacht wordt dat zij zich baseren op meerdere bronnen van informatie.
 - Wat wordt hiermee bedoeld? In de praktijk werkt de herkenning van PEP's het beste aan de hand van lijsten die worden samengesteld door externe partijen. Dit omdat officiële lijsten van PEP's helaas niet door alle lidstaten gepubliceerd worden. De tekst lijkt te suggereren dat altijd een abonnement bij meerdere providers moet worden afgesloten. Maar dat is in de praktijk kostbaar en weinig effectief.
 - Kan het Ministerie iets zeggen over de Europese lijst met PEP-functies die er op basis van de AMLD gaat komen?
 - In de eerste zin van de derde alinea wordt gesproken over *de bron van het vermogen of van de middelen*. Dat is niet in lijn met de wettekst waar gesproken wordt over een onderzoek naar de bron van het vermogen EN van de middelen.

- Voor een verdere toelichting op de genoemde maatregelen wordt verwezen naar de FATF Guidance Politically Exposed Persons (Recommendations 12 and 22). Hetgeen in deze guidance is opgenomen wijkt op sommige onderdelen af van de Wwft en de DNB Leidraad. Wordt door middel van de verwijzing naar de FATF Guidance door het Ministerie de ruimte geboden om de in die guidance uiteengezette werkwijze toe te passen; o.a. het onderscheid tussen low risk PEP en high risk PEP?
- De eerste zin van de laatste alinea is niet in lijn met de wettekst. De 12-maands-termijn gaat lopen op het moment de cliënt of UBO de prominente functie niet meer bekleedt en niet op het moment dat de Wwft-instelling constateert dat de natuurlijke persoon niet langer een risico met zich brengt. Dat moment kan op basis van de risicobeoordeling veel eerder of veel later liggen. In het eerste geval is de Wwft-instelling verplicht om de cliënt / UBO nog 12 maanden als PEP te behandelen, in het tweede geval zolang de Wwft-instelling van mening is dat het PEP-risico zich bij de persoon nog steeds kan voordoen.
Voorstel: Dit aanpassen aan de wettekst.
- Voorstel: In de Leidraad opnemen dat verscherpt cliëntenonderzoek bij een PEP ook risicogebaseerd ingevuld kan/mag worden (afhankelijk van type PEP en type dienst) en dat niet bij elke dienst aan een PEP automatisch een verscherpt cliëntenonderzoek hoeft te worden uitgevoerd. (Dit is in lijn met DNB guidance).
- Pagina 35, par. 5.6 Uitzonderingen op het cliëntenonderzoek: elektronisch geld
 - Allereerst wordt opgemerkt dat de door de gehele Leidraad terugkerende opmerkingen dat het cliëntenonderzoek in **geen geval** achterwege kan worden gelaten, de inleiding van deze paragraaf volledig tegenspreken.
Aanvullend wordt deze uitzondering niet genoemd onder de uitzonderingen op het cliëntenonderzoek als besproken in paragraaf 5.2.4.
 - De formulering van de paragraaf lijkt niet in lijn te zijn met de bepalingen van de Wwft:
 - De tweede zin van deze paragraaf geeft aan de geen cliëntenonderzoek hoeft te worden verricht indien sprake is van een bewezen laag risico. Dit is niet in lijn met de beschrijving van de uitzonderingssituatie van art. 7 lid 1 Wwft. Het neigt eerder naar art. 6 lid 1 Wwft (m.b.t. het moment waarop vereenvoudigd klantonderzoek kan plaatsvinden).
 - Art. 7 lid 1 Wwft geeft expliciet aan welke onderdelen van het klantonderzoek niet van toepassing zijn in deze uitzonderingssituatie. Het feit dat art. 3 lid 2 onderdeel d Wwft hierbij niet is opgenomen, ontbreekt nu in de Leidraad.
Verder wordt art. 7 lid 2 Wwft, het feit dat in eerste instantie voldoende gegevens moeten worden verzameld om vast te stellen dat inderdaad sprake is van de uitzonderingssituatie zoals besproken in lid 1 van dat artikel, nu aan het eind van de paragraaf genoemd.
Voorstel: Dit eerder aan te halen en op te nemen op de plek waar nu (lees: tweede zin van deze paragraaf) wordt aangegeven dat geen cliëntenonderzoek hoeft te worden verricht indien sprake is van een bewezen laag risico.
 - Tot slot vragen wij ons af of het daadwerkelijk het doel is om de mogelijkheid te bieden om “anoniem elektronisch geld uit te geven” zoals benoemd in de voorlaatste alinea. Dit lijkt namelijk niet te stroken met de beweging van de AML-wetgeving en het (politiek) debat hieromtrent.
- Pagina 35, par. 5.7 Introducerend cliëntenonderzoek en uitbesteding cliëntenonderzoek
 - De Wwft noemt in artikel 5 lid 1 sub a onder ten vierde “Door Onze Minister van Financiën aangewezen staat die geen lidstaat is”.
Voorstel: Kan het Ministerie aangeven wanneer Wwft-instellingen een lijst van deze door de Minister aangewezen landen kan verwachten?
- Pagina 36, par. 5.7 Introducerend cliëntenonderzoek en uitbesteding cliëntenonderzoek
 - De afsluitende zin van deze paragraaf “Het (doorlopend) monitoren van de zakelijke relatie kan alleen de Wwft-instelling zelf worden uitgevoerd.” is in lijn met de op dit moment geldende Wwft 2018.

Echter, het wetsvoorstel plan van aanpak witwassen (waarvan de wetgevingsprocedure is gestart) neemt deze beperking weg, welke overigens ook niet voortkomt uit AMLD('s).
Voorstel: Met het oog op aanstaande wetswijzigingen deze zin te verwijderen en te volstaan met de voorgaande zin. In de paragraaf over het uitbesteden van cliëntenonderzoek zou (alvast) ingegaan kunnen worden op het wetsvoorstel plan van aanpak witwassen waarin uitbesteding van transactiemonitoring (ook) mogelijk wordt gemaakt.

- Pagina 36, par. 6.1 Melden ongebruikelijke transacties
 - In de Leidraad staat vermeld dat een direct of causaal verband tussen een ongebruikelijke transactie en de werkzaamheden van een Wwft-instelling niet vereist is. Ook een passieve betrokkenheid van een Wwft-instelling (doordat zij wetenschap heeft van de betreffende transactie) leidt tot een meldplicht. Hoe ver reikt deze meldplicht op basis van 'passieve betrokkenheid' en hoe ziet het Ministerie deze 'passieve betrokkenheid' bij banken?
Voorstel: Graag zouden wij enkele voorbeelden genoemd zien van een dergelijke situatie.
 - Als bovenstaande betrekking heeft op de verplichting om ongebruikelijke transacties te melden in het kader van een correspondentrelatie, dan zou dit kunnen leiden tot mogelijke dubbele meldingen (zowel van de correspondent als de respondent).
Voorstel: Hier meer expliciete guidance op geven.
 - In de Leidraad wordt uitleg gegeven over de term "onverwijld". Hierbij wordt aangegeven dat met "onverwijld" zo snel mogelijk wordt bedoeld. Hiermee wordt afgeweken van de uitleg die in de Memorie van Toelichting (Kamerstukken II, 2007-2008, 31 238, nr. 3) staat: in ieder geval binnen 14 dagen en zoveel eerder als feitelijk mogelijk bij voldoende zorgvuldige afweging of een transactie als ongebruikelijk moet worden beschouwd.
Voorstel: Graag verduidelijken wat wordt bedoeld met "zo snel mogelijk".
 - In de Leidraad wordt geen invulling gegeven aan art. 2d lid 3 Wwft waarin het melden van ongebruikelijke transacties als wettelijke taak van de compliancefunctie wordt benoemd. Deze bepaling wordt wel aangehaald in paragraaf 4.3.
Voorstel: Deze bepaling ook te benoemen in deze paragraaf.
- Pagina 37 paragraaf 6.2:
 - Voorstel: Hier specificeren dat dit gevallen betreft waarbij er mogelijk sprake is van witwassen en/of terrorismefinanciering in de zin van de Wwft. Er zijn namelijk ook gevallen waarbij de klant afhaakt om bijvoorbeeld commerciële redenen.
- Pagina 41, par. 6.6 Geheimhouding
 - In de eerste alinea wordt verwezen naar "*Wwft-instelling als bedoeld in artikel 10, vierde lid, onderdelen a tot en met e,*". Dit lijkt niet correct aangezien artikel 10 slechts 2 leden kent en geen verband houdt met het hier behandelde onderwerp.
 - De banken zitten vaak in een squeeze tussen geheimhouding van meldingen van ongebruikelijke transacties o.g.v. art. 23 lid 1 Wwft vs. de verplichting deze meldingen te delen binnen de groep o.g.v. 23a Wwft.
Voorstel: Nadere duidelijkheid hierover is gewenst.
Toelichting: Art. 23 lid 1 Wwft noopt tot geheimhouding van meldingen ongebruikelijke transacties (OTs) en artikel 23 lid 6 onder 1° Wwft geeft een uitzondering daarop. Dit resulteert in een bevoegdheid tot het delen van deze informatie. Deze 'bevoegdheid' lijkt echter niet te stroken met de verplichting tot het delen van OTs o.g.v. artikel 23a Wwft. Uitgegaan van de norm van artikel 23a Wwft die noopt tot het intra-groep delen van OTs, welke data mag/kan dan gedeeld worden (ook gelet op de data privacy regels onder de AVG)? Is dat de hele OT met alle onderliggende informatie of dient er een privacy-toets te worden losgelaten op alle data?
- Pagina 43, par. 8.1 Algemeen

- Voorstel: de laatste zin van de eerste alinea aanpassen in lijn met de tekst van artikel 8 Wwft: .. “om inzicht te verwerven in de bron van het vermogen en van de middelen van een PEP.”
- Pagina 49, par. 11.1 Inleiding
 - In de Leidraad wordt nog geen melding gemaakt van de publicatie van nieuwe sanctieregelgeving op 18 december 2019 waarbij sanctieresoluties die worden opgelegd door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (hierna: VN) meteen rechtsgeldig zijn na publicatie. Dit is een verschil met de periode daarvoor, toen VN sanctieresoluties eerst omgezet dienden te worden in regelgeving van de Europese Unie om rechtsgeldigheid te krijgen.
Voorstel: Deze nieuwe sanctieregelgeving op te nemen in de Leidraad
 - Er bestaat onduidelijkheid in de sector bestaat over hoe de 50%-regel moet worden toegepast. Sommige partijen passen “50% en meer” toe, maar andere marktpartijen gaan uit van “vanaf 50%”. Het ministerie heeft in individuele gesprekken met partijen bevestigd dat “50% en meer” moet worden toegepast.
Voorstel: De toepassing van de 50%-regel in de Leidraad op te nemen.
- Pagina 49 / 50, par. 11.2 Europese sanctieverordeningen
 - Graag zouden wij een nadere toelichting zien in hoeverre een controle op dual-use goederen noodzakelijk is bij het faciliteren van handelstransacties die betrekking hebben op landen waarop geen sanctieregime van toepassing is.
- Pagina 50, par. 11.2 Europese sanctieverordeningen
 - In de Leidraad is opgenomen dat wanneer uit de inhoud van de EU Verordeningen de sanctiemaatregelen niet direct kunnen worden opgemaakt, de competente autoriteit ook speciale ‘guidance’ kan opstellen.
Voorstel: Graag zouden wij een definitie van competente autoriteit willen laten opnemen in de Leidraad.
- Pagina 50, par. 11.3 Sanctiewet 1977
 - Voorstel: Graag zouden wij een nadere toelichting zien omtrent de term “*middellijk*”.
- Pagina 51/52, 11.4.1. Doelstelling van de sanctieregelgeving
 - Met de zinsnede "De namen van deze (rechts)personen en entiteiten zijn te vinden in de eerder genoemde geconsolideerde lijst van de EU." wordt voorbijgegaan aan de aangewezen personen en entiteiten op de Nationale terrorismelijst: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/internationale-sancties/documenten/rapporten/2015/08/27/nationale-terrorismelijst>
- Pagina 51, par. 11.4 Regeling toezicht Sanctiewet 1977
 - Hier wordt benoemd dat instellingen zelf moeten bepalen welke maatregelen nodig zijn voor de naleving van sanctieregelingen.
Voorstel: Graag zouden we hier toelichting willen hebben over best practices bijvoorbeeld t.a.v. specifieke maatregelen om stripping en U-bocht constructies te identificeren.

- Pagina 51, par. 11.4.1. Doelstelling van de sanctieregelgeving
 - Voorstel: Graag zouden wij een nadere toelichting zien omtrent bevroeringsverplichtingen per product bijvoorbeeld beleggingsrekening (de klant heeft aandelen / obligaties in zijn bezit), kredieten, hypotheek.
 - Graag zien we nadere guidance op bevroeringsverplichtingen t.a.v. rente. Mogen tegoeden op een rentedragende rekening staan zonder ontheffing van MinFin onder de voorwaarde dat rentebijdragen meteen bevroren worden? Is er een ontheffing noodzakelijk om rentebijdragen mogelijk te maken als iemand rood staat?
 - Graag zouden we guidance willen over de lengte van een look-back die gedaan dient te worden op het moment dat een klantrelatie op de Nederlandse terroristenlijst wordt geplaatst. Doel hiervan is om transacties te identificeren die indicaties bevatten t.a.v. terrorismefinanciering. Amerikaanse guidance op dit gebied geeft aan dat de look-back in principe een jaar zou moeten zijn en bij bevindingen moet verder teruggekeken worden.
Is dit vergelijkbaar voor de Nederlandse situatie of kan een bank dit risk-based invullen?

- Pagina 52, par. 11.4.3 Relatie
 - In de Leidraad wordt uiteengezet dat het begrip relatie in het kader van sancties breder is dan het begrip cliënt uit de Wwft en daarom is er in de Regeling toezicht Sanctiewet 1977 voor gekozen om in artikel 1 de relatie te definiëren als eenieder die betrokken is bij een financiële dienst of een financiële transactie. Meer duiding over de koppeling tussen beide begrippen lijkt ons nuttig (overlap, grensgevallen, verschillen), aangezien deze begrippen het aanknopingspunt vormen voor due diligence. Welke partijen zijn dan geen 'client' i.h.k.v. de Wwft maar wel 'relatie' i.h.k.v. sanctiewet- en regelgeving? Praktijkvoorbeelden zouden hier helpen. Wat de banken betreft, zou er bovendien een grens moeten zijn aan de 'betrokkenheid' bij financiële diensten en transacties. Nu kan werkelijk iedereen die betrokken blijkt bij zo'n dienst of transactie als 'relatie' kwalificeren, ongeacht hoe indirect of op welk moment dat is. Hier zou een nuance moeten komen, vergelijkbaar met een risk based approach die de Wwft voorschrijft.
Voorstel: Graag zien wij nadere guidance omtrent de reikwijdte van het begrip relatie. Bijvoorbeeld welke (direct/indirect) bestuurders vallen hier onder?

- Pagina 52, 11.4.4. Tijdig handelen
 - "De Regeling toezicht Sanctiewet 1977 kent ook een bewaarplicht, die is opgenomen in artikel 4. Op grond van deze bewaarplicht is de instelling verplicht om de meldingen alsmede de gegevens van rekeningen en van transacties met de bij de meldingen betrokken relaties te bewaren tot vijf jaar nadat de Sanctieregelgeving, waarin de betreffende (rechts)persoon of entiteit is genoemd, niet meer van kracht is of buiten werking is gesteld. De toezichthouder kan te allen tijde informatie opvragen betreffende de naleving van de regeling."
Onduidelijk is of de bewaarplicht eindigt vijf jaar nadat de betreffende (rechts)persoon of entiteit uit de Sanctieregelgeving is verwijderd of nadat de gehele Sanctieregelgeving (tegen bijvoorbeeld Soedan) niet meer van kracht is of buiten werking is gesteld.
Voorstel: Graag verduidelijken.

- Pagina 53/54, par. 11.6 Meldprocedure
 - In de Leidraad wordt uiteengezet bij wie een true hit op naam moet worden gemeld (DNB voor banken) en welke maatregelen (o.a. bevroering) er moeten worden genomen.
Voorstel: Graag zouden wij meer guidance zien ten aanzien van de gevallen waarin sprake is van het overtreden van het verbod op of een restrictie op het verlenen van financiële diensten gericht tegen bepaalde landen en gebieden.
 - "Gemelde gegevens moeten worden bewaard tot 5 jaar nadat de betreffende sanctieregeling niet meer van kracht is of buiten werking is gesteld."
Ook hier wordt niet duidelijk of de bewaarplicht eindigt vijf jaar nadat de betreffende

(rechts)persoon of entiteit uit de Sanctieregelgeving is verwijderd of nadat de gehele Sanctieregelgeving (tegen bijvoorbeeld Soedan) niet meer van kracht is of buiten werking is gesteld.

Voorstel: Graag verduidelijken.

Overige tekstuele punten

- Pagina 5, par. 2.1 Algemeen
 - Laatste alinea, tweede zin “te komen” moet zijn “gekomen”.
- Pagina 5, par. 2.2 Verhouding tot andere regelgeving
 - Eerste alinea, zevende zin “een” voor financiële ondernemingen verwijderen.
- Pagina 6, paragraaf 2.2. Verhouding tot andere regelgeving
 - Er wordt bij de Sw alleen naar "internationale sanctieregimes" verwezen, maar er is ook een "nationaal regime" van toepassing (zie ook pagina 50/51):
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/internationale-sancties/documenten/rapporten/2015/08/27/nationale-terrorismelijst>
- Pagina 7, paragraaf 3.1:
 - Dit betekent onder andere **dat** instellingen.....
- Pagina 9, par. 3.2 Reikwijdte Wwft
 - Derde alinea, derde zin moet de tweede “is” verwijderd worden zodat er staat: “is onder andere van belang dat de dienstverlening niet slechts etc.”
- Pagina 18/19, paragraaf 5.2.4 Moment van cliëntenonderzoek?
 - Tweede alinea onder punt i, “kunnen” moet “kan” zodat de zin gaat luiden: “*een aantal documenten dat hiervoor gebruikt kan worden.*”
 - Moet de verwijzing bij “Punt ii” in plaats van 5.2.4 niet zijn 5.2.8?
 - Vierde alinea die begint met “*Bij het vaststellen van dit risico dient...*” loopt niet. “Rekening” moet na “in ieder geval”.
- *Pagina 33, paragraaf 5.4.5.3 Inhoud van de verscherpte cliëntenonderzoeksmatregelen bij PEPs*
 - Eerste zin vierde alinea voorstel om “deze guidance” te vervangen door “de guidance”.
- *Pagina 10, par. 10.2 Handhavingsbevoegdheden*
 - Eerste gedachtestreepje moet zijn: “*Geven van een aanwijzing*”.
- Pagina 21 t.a.v. eerste alinea.
 - In de consultatietekst wordt verwezen naar paragraaf 5.6, maar dit lijkt paragraaf 5.7 (over het introducerend cliëntenonderzoek) te moeten zijn.
- Pagina 25: Onder par. 5.2.8.2.
 - is “afgestemd op het risico” niet volledig dikgedrukt.
- Pagina 27: par. 5.4
 - opsomming in de regel/zin is onoverzichtelijk. Voorstel is om dit onder elkaar te plaatsen.
- Pagina 32: par 5.4.5.1 : hoger leidinggevend personeel
 - Dit blok liever onder 5.4.5.3 plaatsen onderaan dezelfde pagina.
- Pagina 38:
 - Pagina begint met komma
- Pagina 21: par. 5.27 laatste zin
 - “... met zich **mee**brengt... “.
- Pagina 25: par. 5.2.8.1 trust:
 - “.. zeggenschap over de trust uitoefenen moeten worden aangemerkt **als** UBO.”
- Pagina 46:
 - Bij het eerste opsommingsteken onder par. 10.2 mist vermoedelijk een letter ‘v’ in het woord “Geen”.
 - Tabel Wwft aanbieders: Kansspelaanbieders.
- Pagina 47:
 - In de tekst m.b.t. de omzet gerelateerde boete staat een schrijffout en overbodige euro-aanduiding in de zin “Het bedrag moet dus hoger zijn van €10.000.000 **euro**.”
- Pagina 58:

- Onder 12.9 Wet- en regelgeving wordt enkele de 4^e- en niet de 5^e AMLD genoemd. De 5 AMLD is al geruime tijd in werking. Voorstel deze ook hier op te nemen.

Y.E.M. Willemsen
Amsterdam, 3 februari 2020